

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Égész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy hóra 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 smény a szerkesztőségbe (Főier 1895. sz.)
 barmintve küldendő.

Előfizetési helyben:
 Telegráf K. Lajos könyvkereskedésében
 és a kárhoztalban. (Főier 1895. sz.
 alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÓNYA.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:
 Négy hónapban feltétlenül 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű a többzetű hirdetések díke
 szerint jutányosabban vételek fel. Helyez-
 díj minden külön beajánlatért 50 kr.

Hirdetési díj helyben megfizetésre
 utasítandó. (Főier 1895. sz.)

Nyitási költségek minden feltétlenül
 50 krajczár.

Hirdetések felvételére a szerkesztőség-
 nek az időhivatásban. (Főier 1895. sz.
 alatt.)

Kéziratok nem adódnak vissza.

Krieghammer úr.

Debreczen, jun. 17.

Krieghammer úr Bécsben székel s foglalkozására nézve hadügyminiszter. Krieghammer úr Bécsben szíjva a levegőt s onnan öltögeti ránk a nyelvet, onnan szidalmaz, káromol bennünket, magyarokat.

Van oka erre Krieghammer úrnak? Nincs! Hát bátorsága van-e? Az ugy látszik van. De hát, ha egy negyedik osztályú normalista elmegy az állatseregletbe, nincs-e bátorsága cseresznyeszemekkel dobálni a kettreczbe zárt országot?

Krieghammer úr Bécsben biztonságban van, föltétlen és irigylendő biztonságban, s nem tarthat attól, hogy ugy könnyedén kiporolhatjuk a hátát.

Bécsben minden szabad, Bécsben minden megtörténhetik, különösen olyan dolog, mely a magyar nemzetre sértő, bántó és megalázó.

Hosszu évtizedek eseményei szolgálnak példának, igazolásul s ezek az események szegénylapjait fogják képezni a magyar történelemnek mindenkor.

De hát voltaképen mit csinált, mit vétett Krieghammer úr ismételtén és legújabbán?

Krieghammer úr azt mondta, hogy a harmadik katonai akadémiára szükség egyáltalában nincs. Ezt ő mondja és ő ért az efféle dolgokhoz és az ő véleménye, nézete előtt földig boruljunk le magyarok.

Mit tudunk mi, mit akarunk mi, az ugy van és ugy van jól, a hogyan azt Krieghammer úr mondja, gondolja, pontunk.

Hát nem arczatlan vakmerőség kell hozzá, hogy mi magyarok, kik annyival, de annyival veszünk részt a közügyben, most egy olyan katonai akadémia

után hitozunk, a hol magyarul vezénylik a jobbira balra át-ot s a hol anyanyelvén szólíthatja meg a magyarfiu a pajtasait. A hol a föllebbvalók homloka nem ránczolódék össze a magyar szóra, a hol nem buktatnak meg a magyar szóért, a hol nem kellene rettegnie a »rapport«-tól a magyar szóért.

Ilyen kivánságot merészelt megkockáztatni egy magyar delegátus, de letorkolták hamarosan.

Krieghammer úr a mellett fölháborodott.

A delegátus urak nem háborodtak föl, hanem leszavazták a hazafias indítványt dicsőségesen.

Krieghammer úr pedig ott állott a győzedelmeskedők élén s nagyinak, hatalmasnak látszott abban a pillanatban.

Mintha mondotta volna is, hogy mit akartok ti jámbor magyarok, örüljétek, hogy vagytok, hogy létezték és hogy Krieghammer úr ellenszenve, haragja egyebekben, nagyobb dolgokban nem nyilatkozik meg.

Micsoda, mennyi megalázás, mennyi sérelem nyilatkozott meg Krieghammer úr viselkedésében és a magyar delegáció magatartásában.

Hát nem azt hiszi-e, nem azt véli-e felőlünk a külföld, hogy mi csak afféle megtört nemzet vagyunk, melyet önértében sáros csizmákkal rugdoshatnak a nélkül, hogy csak föl is jajdulnánk miatta. Hát nem azt hiszi a világ felőlünk, hogy kihalt belőlünk minden nemesebb érzés, minden tetterő s rabszolgaként hunyáskodunk meg egy nagyhangu, de egyebekben jelentéktelen ember előtt?

Hát egy ezeréves dicsőséges mult után akadhat egy ember, aki ketté akarja tépni ezt a történelmet?

Hol van a nemzet, hol van az ébredő honfi öntudat, mely visszautasítsa, utját állja ennek a garázdálkodásnak s

lesujtson hatalmas erejével az áskálódóra.

A nemzet nem alszik, a nemzet ébren van, de szóltan, hallgatagon türi a megaláztatások hosszú sorozatát.

A keserűség pohara már csordultig telt s jaj lesz, ha ez a pohár kiömlik.

Azokból a parányi cseppekből csodálatos áradat nő s ez az áradat előnti, elsőpri azt a rosszlelkű áskálódó hadat, mely utját merete állani egy nemzet kifejlődésének, egy nemzet akaratának, egy szabad nemzet hazafias törekvéseinek.

Mig ez az áradat megnő, addig nem igen sok viz folyhatik le a Dunán, addig Krieghammer úr is csak Krieghammer úr marad.

Azután majd mi kereszteljük el.

Polczner Árpád.

A delegációk.

Bécs, június 15.

Három ízben gyűlék össze ma tanácskozásra a delegációk különböző bizottságai. Delelőtt 10 órakor a hadügyi, 11-kor a tengerészeti és délután 4 órakor az élemezési és elhelyezési bizottság tartván ülést.

Mindegyik bizottság befejezte munkálatait, a hadügyi természetesen azon tételek függőben tartásával, a melyekre nézve meg kell várnai az élemezési és elhelyezési bizottságnak csak holnap beterjesztendő jelentését.

A hadügyi bizottság ülésében érdekes csak az volt, a mire nevezte a delegátus urak titoktartást igérték.

Mikor ugyanis a fegyverügy tárgyalására került a sor, Széll Kálmán elnök figyelmeztette a bizottságot, hogy a hadügyi miniszter csak ugy nyilatkozhatik őszintén, ha a bizottság teljes titoktartást biztosít, ennél fogva abszolút diszkrecziót kér és így a nem tagokat távozásra szólítja fel, az ajtókat becsukatta. Így történt azután, hogy Krieghammer nyilatkozatait csak a hadügyi bizottság tagjai hallották, a kik közül Müncheni Aurél, Horánszky Nándor, Pulszky Ágost, Tisza István, Hegedűs Sándor és Széll Kálmán vettek részt a vitában, a melyet mindenesetre érdekesé tett az a két darab ismétlődő fegyver, a melyeket ter-

mészetben mutattak be a t. országos bizottságnak. Hugetz műszaki ezredes magyarázta meg szerkezetüket és ezzel a 20 millió forint megfelelő részletét megszavazták.

Csekély érdeklődés mellett folyt ezután tovább a tanácskozás és 2 órára a rendkívüli szükségletek utolsó tétele is meg lón szavazva.

A magyar delegációnak egyesült négyes albizottsága a bosnyák költségvetésnek megvizsgálása végett ma, hétfőn delelőtt tíz órakor tart ülést.

Az első nyilvános ülés e hó 20-ikán, csütörtökön lesz, a mikor is be fogják mutatni a bizottságnak az albizottságok munkálatairól szóló jelentéseket.

Az életkorok egyes időszakai.

II.

Ha tehát életkorunk első felének a boldogság utáni kielégítetlen sovargás a jellemző tulajdonsága, ugy a második a szerencsétlenség felől való félelem, mert életünk második felében annak megismerésére jutottunk, hogy a boldogság csak képzelésben létezik valóban. Ekkor tehát, legalább az okosabb jellemek inkább fájdalommalanság és megtámadhatlan állapot, mint élvezet után törekvésnek. Öregségünkben jobban értjük, mint k. l. kikerülünk a szerencsétlenséget, fiatal korban, mint kell azt eltűrünk. Ha ifjkoromban zörgött valami ajtómon, öröm fogta el bensőmet, mert gondoltam: ime most jön! Későbbi éveimben ugyan-e körülmények között inkább a felelemhez hasonló érzés fogott el, mert azt himem: bizonyára most érkezik az.

A mit az éret férfiú élettapasztalata folytán elér és a mi miatt ő a világot másképp fogja fel, mint az ifju, vagy gyermek — az mindenekelőtt az elfogulatlanság; csak ő látja a dolgokat teljes egyszerűségükben és veszi azokat ugy, amint vannak; mig az ifju és a gyermek előtt előtértelek és phantasiák által alkotott csakép elfedi és elferdíti a valódi világot. Mert a tapasztalás mindenekelőtt a ránk neheződő és ifjuságunkban felhalmozódott hamis fogalmaktól és tévhittektől szabadít meg: ettől k. l. ille mielőtt az ifju kort megszabadítani, erre kellene törekednie a nevelésnek; ez azonban föltöte nehéz feladat. E czélból a gyermek látkörét kezdetben igen szűk körre kellene szabnunk, a melyen belül

a tiszta szótagolás minden föltételét ismerni tanultuk. Nyeldekli, gége, nyelv ajk és idegrendszer, hasonlíthatatlanul komplikáltabb, mint egy nagy hadihajónak a köztétele. Ha e komplikációban valamely zavar áll be, a szó elhal az ajkon. Azonban csak oly állapotknál találjuk a szótagoláshoz megkívántató összeműködését az illető szervi ösletnek, melyeknél hiányzik az értelem, annak gyakorlati értékesítésére nézve.

Kajdácsot lehet szavakra, egyes mondatokra tanítani, de azokból a szavakból soha sem lesznek képesek más tételt alkotni. Némely állatok kiáltása, pl. a kakukké, tökéletesen szótagolt, habár semmi szószerinti jelentéssel nem bír is; a délamerikai erdősegekben utazott oly kiáltás lepi meg, mely neki határozott megszólítás gyanánt tűnik föl, mint valamely kérdés, melynek jelentéséről, természetesen, a szárnyas kiáltó legcsekélyebb sejtélemmel sem bír.

Valamennyi állat között legkifejlettebb szótagolási képességgel bír a fülemile s vannak népek, nyelvökhöz kevebb szóhangot használnak, mint a mennyyel a fülemile rendelkezik. Magán- és mássalhangzók, sőt kettős szóhangok ismerhetők föl dalaiban.

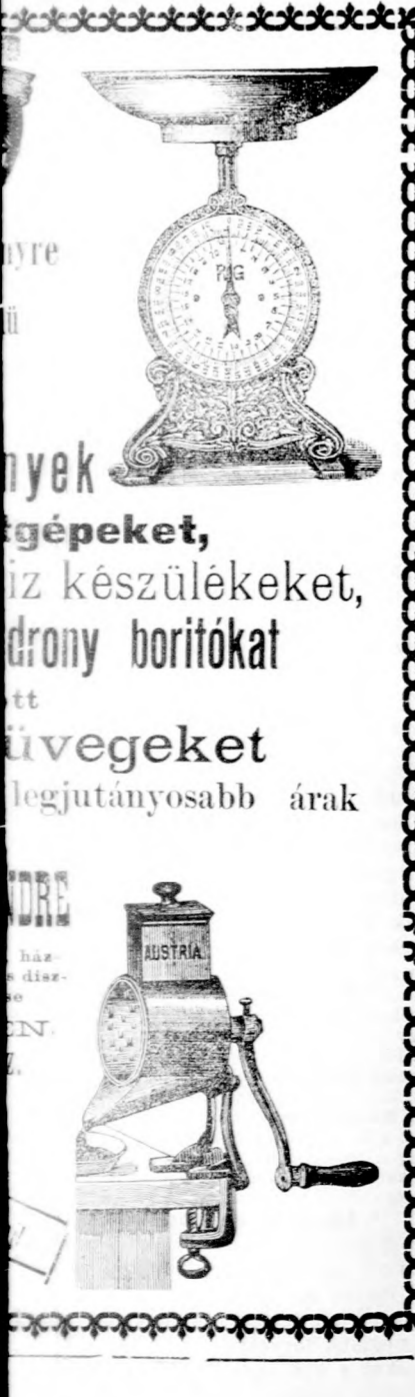
A madárnyelvenek meg egyéb nagy hasonlat szaga is van az emberi nyelvel, amennyiben t. i. bizonyos fokig meg kell tanulni. Valamely madár, mely mihelyt világot látott, családjától elszakított s más fajú madarak közé záratik, megtanulja nekik az én-két s a fájának énekére mi sem emlékezteti többé. Csak a kanári madarak tartják azt meg. Ha elkülönöztetik, a faji dal határozatlanabbá, elmosódottabbá válik. A madarak dala a körülményekhez képest változik is. Magva az ő öröm- és szerelmi daluk, figyelmeztető és ijedtséget jelző kiáltásuk s az észlelő meg sok más nuanccot vehet észre.

Mi itt csak röviden jegyzünk föl egyet-mást oly tárgy felől, mely behatóbb tanulmányozásra méltó.

BAUR RUDOLF,
 Innsbruck (Tirol),
 szétküldési üzlete, Rudolf-utca 4.
 ajánlja az ő
valódi tiroli loden-szöveteit
 urak és hölgyek számára. Készültönyök és eszökönyvek, teljesen vizmentesek, az ismeret legszébb és legelőszöb kivitelben.
 Mint a és árjegyzék ingyen és bérmentve.
 (72.)

PURINAL
 Főszékéltelési raktár:
VOJTEK ÉS WEISZ ARADON
 egyégy áru-üzlet.
 Kapható Debreczenben: Gerebly, Fülöp, Ruckl József, Zelmos, Gimnófsky József, Varga Lajos, Szentkirályi Tivadár és Koncsák Géza urak üzletében.
 Uvegó csak 25 kr.

PURINAL
 Főszékéltelési raktár:
VOJTEK ÉS WEISZ ARADON
 egyégy áru-üzlet.
 Kapható Debreczenben: Gerebly, Fülöp, Ruckl József, Zelmos, Gimnófsky József, Varga Lajos, Szentkirályi Tivadár és Koncsák Géza urak üzletében.
 Uvegó csak 25 kr.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Az állatok beszélő tehetsége.

Az újabb időkben érdemeinek találtak, az állatok beszélő képességét rendszeres, tudományos megfigyelés tárgyává tenni.

Két főpontra kell az észlelés terén szemügyre venni. Először is következő kérdésekre kell választ keresni: Minő hangot ad bizonyos állatfaj? Kialtással, nyögéssel, kacagással, vagy egyes hangokkal van-e dolgunk? s miképpen olvashatunk némileg a hang kifejezésekéből? Az emberek által használt betűkombinációk közül, melyek közelitnek meg leginkább ama hangokat?

Az e kérdésekre való felelet fölvilágosítást ad arról, hogy a különböző állatfajok mennyire képesek a szótagozásra? Ez a főpont; a másik e kérdés megoldásából áll: hogy lehet az állatok beszédét megérteni s azt némileg lefordítani?

Mint valamennyi idegen nyelv megérthetése, ugy erre is kulcsra van szükségünk s noha ugy látszik, még sem kell e kulcs után messze kerésgelnünk. Mi magunkkal hordjuk azt. A hangok ismerete, melyeket az ember örömeiben vagy fájdalomában, bajban vagy elégtelenségben, bosszúság vagy haragban kiejt, és különféle állatok hangkijetése, azt hiszük, megadja a kulcsot. Persze e kulcs használatára egyike a fő nehézségeknek. Ez első nehézség hasonlít ahhoz, melyet nagyon régi feliratok nyújtottak s még folyvást nyújtanak.

Sokáig, egész a jelen századig, a régiség-búvárok ugy álltak az egyiptomi hieroglifikák előtt, mint megoldhatatlan rejtélyek előtt. Ők nem voltak képesek azt elolvasni és gy lefordítani sem. A kulcs hiányzott hozzá.

A híres rosette-kő szolgáltatta a kulcsot a hieroglifikához, mivelhogy egyszersmind görög fordítást is nyújtott a fölírathoz.

Persze, az ily kulcsot az állatnyelvnél nem lehet használni, de mind a mellett is közel fekszik az hozzánk s már a költők, kik

a régi időkben a legjobb természetbúvárok voltak, igyekeztek kibetűzni a hanghieroglifikákat. Mióta a tudomány e kérdést fölvetette, az rendezett, systematikus tárgyalásban részesül.

Lehet, azt fogják némelyek kérdezni: vajjon e tárgy egyáltalában tudományos kérdés gyanánt tekinthető-e? Mi mindnyájan ismerjük a gyermekkorból e kérdéseket: »Mit csinál a ló?« »Mit csinál a kutya?« »Mit csinál a szamár?« s mi mindnyájan tudjuk, hogy a ló nyert, az eb ugat és a szamár ia-t kiált. De hat mit lehet rólok egyebet tudni?

Talán mégis lehet egyetmást. Maradjunk az utolsó példánál: a szamár ia-t kiált. E macska-nyavogáshoz hasonló kiáltást elnyújtott mintegy erőszakosan előidéztet véghang jellemzi. Melábus hangjeltes ez moliban, mely lényegesen különbözik a vidám lönyerítés büszke színezetű hangjától. Vajha eme panaszhang nem a tunya természet kifejezése-e, melynek minden cselekvése oly keserves erőlködésbe kerül, hogy még a hajnalodást is, mint nyugalmazavaró jelenséget fájdalomkiáltással üdvözli? Mennyire ellentete ennek a kakas harsogó hősies hangja s e kis állat büszke magatartása! E keletről származott szárnyas mindentűt meghonosul és megerdemli a fölé mondott eme dicséretet: »Minden egy-ly jó a vitez kakasnak, mely mindenűt meghonosul s ugy érzi magát, mint akarmely bensűlött. Ő mindig egészséges, erős tüdejű és vidám kedélyű. Kialtása a teljes egészséget és kitörő vidámságot fejezi ki. Éneke egyáltalában nem mondható dallamosnak, de az az egy érdeme mégis megvan, hogy ment minden panaszhangtól. Van sok elég megható, behelző hang, de egyik sem mérközhetik vidámság tekintetében a reggelt üdvölő amaz örömharsogással.«

Mindez, a legközönségesebb megfigyelés eredménye — fogják mondani — de hát mi köze mindennek a tudományynal?

A tudomány rendszerenem tűzi föl kérdéseit s ép ugy felet azokra. Egy francia természetvizsgáló az állatok nyelvkérdését igen helyesen intézte e kérdéssel: Mennyire bírnak

azonban csupa valódi, világos fogalmakkal kellene őt megismertetni és csak miután saját szűk látókörén belül teljes tájékozódást szerzett, lenne szabad azt tágitani, mindig szorgosan ügyelve arra, hogy semmi homályos, semmi ellerdített képzet abba vissza ne maradjon.

Ez magával hozza azt, hogy a tárgyak és emberi viszonyokról való fogalmak igen egyszerűek és korlátozottak lennének ugyan, de nem kiigazításra kell törekednie a későbbi ifjkorban. Ezen módszer azonban megköveteli, hogy megültsük a regényolvasást és azt inkább megfelelő elterajzok olvasása által pótoljuk.

Ifjkorunkban azon hiszben vagyunk, hogy életünkben a fontosabb és eredményes események hirtelen harsogó trombitavai és nagy zajjal fognak fellejöni; öreg-gyűnkben ha vissza pillantunk, azt tapasztaljuk, hogy mindazok, egész csöndesen a hátsó ajton, majdnem észrevétlenül surrantak be.

Az általunk rajzolt szempontból tekintve továbbra az életet, kötött szöveggel is összehasonlíthatjuk, a melyből mindenki életének első felében az igazi oldalát szemléli csupán; ez utóbbi nem oly szép, de tanúságosabb amannál, mert az egyes szálak összefüggésével is megismertet.

Minden kiválóbb ember, a ki csak nem tartozik az emberiségnek a természet által oly kevésbé megáldott nagy többségéhez — 40 éves korától kezdve alig fog megszabadulni egy kis misantropiától. Mert ő természetesen magáról másokra következtet, gyakran csalatkozott és volt alkalma tapasztalni, hogy az embertársak vagy a szivők, vagy a fejüket illetőleg o hozzá képest hatralekban állnak és nincsenek vele egyensúlyban. Szívesen kerülül tehát e miatt, ha csak lehetséges a velük való közlekedést; a minthogy általában, mindenki saját belső értékének arányában az egyedül-létét — öntársaságát — kedvelni vagy gyűlölni szokta.

Fiatal emberről ugy szellemi, mint erkölcsi tekintetben rossz jel az, ha az ember jöves-menésébe, cselekedeteibe már korán betáplálja magát és otthon van, és ha mintegy elkezdülten lép abba belé: közönséges jellemre mutat. Ellenben, a ki e tekintetben idegenszerű, ingadozó, ügyetlen és viszás magaviselést tanusit — ez nemesebb gondolkozásra vall.

Ifjúságunk derült világezete, vidor életkedve legnagyobb részt azon alapoz, hogy mi beynék föltele menve nem látjuk a halált, a melyet eddig csak halomlasból ismertünk, később valóban már látni véljük mi miatt, mint-hogy ugyanakkor az eleterő is apadni kezd, az életkedv is alszall, ugy hogy az eszünk fiatalos jökedvet a férfias rideg komolyság eltünteti és lenyünkre rásüti az idő beleyegét.

A mi fiatalok vagyunk, mondjanak a mit akarnak, az életet végnélünknek tartjuk és ugy is bánunk el az idővel. Mentől korosabbak leszünk, annál jobban gazdalkodunk vele; mert késő öregségünkben minden atél nap oly nemü érzést kell bennünk, mely hasonlít ahhoz, a melylyel egy kivégzésre itelt gonosztevő minden lépését kíséri.

Az ifjúság szempontjából tekintve: az élet egy végnélküli hosszú jövő; az öreg kor szempontjából: igen rövid mult. Meg kell öregedni, sokáig kell élnie valakinek, hogy megáthassa, mily rövid is ezen földi élet. Mentől idősebbek leszünk, annál kisebbeknek tűnnek fel emberi dolgok egyenkint és összeveve; az élet, mely ifjúságunkban szíradul és állandóan állott elötünk, ugy tűnik fel később, mintha az csupán mult jelenségek gyorsan váltakozó egymás utánya volna; mert föltűnik elötünk az egésznek semmissége. Az időnek ifjúságunkban lassubb is a járása; életünk első negyede nemcsak a legboldogabb, de a leg hosszabb is, ugy hogy abból sokkal több visszaemlékezés is marad hátra; és ha arra kerülne a sor, mindenki abból sokkal többet tudna elmesélni, mint a két következő időszakból együttveve. Sőt valamint az év tavaszán, ugy az életén is — a napok utóbb unalmas hosszúra önék; mindkettő öszén azonban rövidék, vidámabbak s állandóbbakká lesznek.

De minek tekintjük késő öregségünkben a hátunk mögött hagyott hosszú életet oly rövidnek? csupán azért, mert azt oly rövidnek tartjuk, mint a mennyire a visszaemlékezés terjed. Az emlékezetből ugyanis minden jelentelen és sok kellemetlen dolog kiesett és így abban igen kevés maradt vissza. Mentől tovább elűnk — annál több dolog tűnik fel elötünk jelentetelennek és így az idő hovatovább mindig kevesebb nyom hátrahagyásával tűnik el. Valamint a tárgyak a parton, a melytől hajón mindinkább távozunk, folyton kisebbek, felismerhetetlenekek és végül alig megkülönböztethetőknek valnak; ép ugy letűnt évenként eseményei és tettei. — Öregkorunkban néha a mögöttünk maradt hosszú multat pillanatra meszeszerűnek gondoljuk azon körülmény folytán, hogy mindig ugyanazon álló jelentetelenségünkben az elötünk levő életet oly végtelen hosszúnak? Csupán azért, mert helyet kell adnunk ama hátratalan reményeknek, a melyekkel azt benépesítjük és a melyeknek megvalósítására a Matuzsalem ideje is kevés volna; továbbá mivel mértékül azt a pár évet vesszük, melyet már letöröltünk és a melyekre való visszaemlékezés annyira telve van ese-

ményekkel, hogy ezáltal fölötte hosszúnak tűnik fel.

Hogy magas kort érhesünk el, arra nézve egészséges testalkat mellett két mód létezik, a melyeket két lámpa egészével hasonlíthatunk össze: az egyik sokáig ég, mert kevés olaj mellett vékony a kanóca; a másik a vastag kanóczhoz sok olajjal rendelkezik: az olaj az eleterő, a kanócz annak az elhasználása, törtenjek az barmi módon.

Életünket tekintve 36 éves korunkig ahhoz hasonlítunk, a ki c-upán a kamatokból el: a mai kiadás holnap ismét megkerül. De ezen időtől kezdve azon tőképeneshez hasonlítunk, a ki tokéjét is kezdi fogyasztani. Kezdetben fel se tűnik a hiány, a kiadások jó része még mindig kifüja a jövedelemből. A kiadás azonban folyvást nő, mind észrevehetőbbé válik a deficit — minden ma szegényebb a tegnappal, semmi remény sincs az egynsúly visszanyerésére. — Az apadás folyton tart, a mi csak utóbb el nem fogja a készlet. Igazán szomorú, ha az itt összehasonlított eleterő s vagyon valóban együtt olvadnak el: azért emelkedik az öregségben a végdohoz való ragaszkodás. Ellenben ifj korunkban nagykorúságunk elterőnkre nézve azokhoz hasonlítunk, kik a kamatokból egy bizonyos részt meg a tőkéhez csatolnak; e korban tehát nemcsak a kiadás térül vissza, hanem a tőke is gyarapodik. Ép így a tőke is jó gyám kezelés mellett az ifj kor alatt gyarapodhatik — oh szerencsés ifjkor!

Annal jobban kell kímélni az ifj erőt. Aristoteles megjegyzi, hogy az olypusi győztesek közül csak 2—3 akadt olyan, ki gyermekkorában és férfi korában is győzelmet aratott: mert az előkészülethez megkívántó toleróltetés annyira kimerítette az erejüket, hogy férfi korukban megerezték annak hiányát.

— A szellemi téren is a korai toleróltetés rendkívül ártalmas; bizonyíthatjuk ezt azzal, hogy a régi nyelvleknék, ifj korban kenyszerítve kieszközölt megtanulása oka a sok tudósnal tapasztalható bárgyúság, esítéleti kép telenségnek

dr Kelen József.

BELFÖLD.

Tanárjelöltek internátusa. Wlasics kultuszminiszter felkereste Eötvös Loránd báró volt vallás- és közoktatásügyi minisztert és felkérte, hogy a legközelebb létesítendő intézeti internátus kuratórságát fogadjja el. — Eötvös báró késznek nyilatkozott a tisztség elvállalására.

A király Zentán. Zentáról írják, — hogy a bánffy-hunyadi hadgyakorlatok ott fogják folytatni. A hadgyakorlatokon maga a király is jelen lesz. s körülbelül szeptember 20-án fog Zentára érkezni. A király és kíséretének, valamint a vezérkarok elszállásolása dolgában udvari tisztviselők jártak Zentán. — A király az Engen vendéglőben fog lakni, Beck báró vezérkari főnök pedig a város házában.

KÜLFÖLD.

A valutarendezés. Enyedi Lukács miniszteri tanácsos és Popovics osztálytanácsos, a magyar pénzügyminiszterium kiküldöttjei — mint Bécsből jelentik — megkezdék a tárgyalásokat az osztrák pénzügyminiszterium kiküldöttjeivel az 1896-ban eszközözendő papirpenzbevonás és pénzverésre nézve megállapítandó program iránt.

Mennyibe kerül a hadsereg? Az osztrák magyar haderő költsége a két honvédséggel együtt ez evben mindössze 180,494,328 forint, míg az egész hadsereg bekelettszáma 23,445 tiszt, 330,807 legény, 59,916 ló és 1048 ágyú. Németország 498,540,909 frt költséggel 24,590 tisztet, 559,180 legényt, 96,844 lovat és 2340 ágyút tart, — míg Franciaország 433,597,789 frt költséggel 28,555 tisztet, 532,640 legényt, 141,059 lovat és 2890 ágyút tart. Az osztrák-magyar monarchia lakosságát 41,8, Németországot 49,6 és Franciaországot 38,4 millióval számítva, a haderő költsége fejünkint: nálunk 4,31 frt, Németországban 10,61 frt és Franciaországban 11,16 frt.

Ingtalanok forgalma.

(A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság) nál.

1895. június 7-től jun 13-ig.

1. Özv. Papp Ferenczné Burai Erzsébet 1200 □ öl területű legaskerti szőlőjét megveszi Erdei Jánosné Hegedűs Eszter 950 forintért.

2. Szilágyi Gábor megveszi özv. Márk Lőrincz Molnár Zsuzsanna és kiskoru gyermekei, valamint Márk Julianna Nagy György-né tulajdonát tevő homokkerti szőlőt 2000 frtért.

3. Tolvaj Ferencz és neje Kovács Julianna 16 hold 450 □ öl területű Pucz-pusztai kaszáló földjét megveszi Debreczen szab. kir. város 1119 frt 91 krért.

4. Kakas Mihály és neje Seres Julianna eladják csapó kerti szőlőjüket a rajta levő pajtával és szürteletű edényekkel együtt 630 frtért Szilágyi Gáborné Tóty Zsuzsannának.

5. Tóth Mihály és neje Kopányi Zsuzsanna megveszik Kopányi Imre, Kopányi András és néhai Kopányi Julianna keses-utcai 3445.

sorszámú háznak eladókat illető $\frac{3}{4}$ részét 300 frtért.

6. Balog István és neje Tassi Julianna csapó kerti szőlőjüknék 468 négyszög öl területű részét eladják Juhász Sándor és neje Vas Marianának 700 frtért.

7. Aszalós Sándor ugys mint kiskoru Ecsedi Janos grámja Hatvan-utca 1338 sz. a. lakos megvásárolja Csanak Sándor ugys mint kisk. Csanak István, Julianna, Erzsike és Sándor törvényes képviselője, Csanak Eszter ferj Kovacs Ferencné, Csanak Maria ferj Ujvári Jozsefné Hatvan utca 1412 sz. a. lakosoktól Öndödi földjüket 1500 frtért.

8. Hegedűs Ferencz és neje Molnár Eszter kösülyszegi lakosok megvásárolják Aranyos Lúza Ludmann Antalné nadudvari lakostól a Debreczen Pusztá-Elep kösülyszeg állomzgyi tanyaföldnek öt illető $\frac{1}{6}$ részét, vagyis 4 hold 1314. négyszögöl 1050 frtért.

9. David Sándor és neje Csomay Agnes Szt.-Anna-utcai lakosok megvásárolják Cseke Gábor (kisvárad-utcai) és Nanasi Miklósné Dragonicz Matild (kisvárad-utcai) lakosoktól ezeknek boldogfalvai szőlőjüket összes szürteletű edényekkel és a pajtában lévő butorokkal együtt 550 frtért.

10. Racz Lajos és neje Kovács Maria Homokkert II. járás 245. sz. a. lakosok megvásárolják örök tulajdoni joggal Kolozsi Janos Homokkert II. járás 140. sz. a. lakostól ennek homokkerti 300 négyszögöl terület szőlőjét 610 frtért.

11. Kormos Mihály n.-csapó-utca 306. sz. a. lakos megvásárolja Szatmári Ferenczné Dobrovolcsky Rozától ennek n.-csapó-utcai 414. sorszámú házastelkét 4500 frtért.

12. Hutiray Bela és neje Cicatricis Etelka megvásárolják Komlóssy Arthur ügyvédől ennek Miklós utcai 1955. sorszám alatti házastelkét 8000 frtért.

13. Szabo Ferencz és neje Szerenese Julianna földművelők megvásárolják Szabo József és neje Nagy Julianna 2864. sz. a. lakosoktól, csapó kerti szőlő földjükből 300 négyszögöl területet 420 frtért.

14. Özv. Zöld Istváné Jóna Zsuzsanna megvásárolja Zöld István 45. sz. a. lakostól a nagy cseri ingatlanát, öt illető egy tizenkettő részét, továbbá a debreczeni 1606 sztyv. 5895 hrsz. a felvett egész ingatlan, végül a pusztá nagy-cseri 249 és 448 hrsz. alatti ingatlanoknak öt illető fele részét 1965 frtért.

15. Debreczen szab. kir. város képviselőiben Simonffy Imre kir. tanácsos mint polgármester megvásárolja Horváth Maria Kovács Jánosnénak majorsági földjét 1600 frtért.

16. Továbbá megvásárolja Kiss Gábor és neje Csontos Zuzsannától majorsági földjükből 9 hold 508 négyszög öl területet 8458 frtért.

Ujdonságok.

Hajduvármegye közgyűlése.

Debreczen 1895. jun. 17.

Hajduvármegye törvényhatósága ma d. e. gróf Degenfeld József főispán elnökele alatt, rendkívüli közgyűlést tartott, mely rendkívüli közgyűlés megfelelő rendkívüli csekely mérvben volt látogatva, ugy hogy csaknem $\frac{3}{4}$ óra volt már, midőn a közgyűlést meg lehetett nyitni.

Gróf Degenfeld József üdvözölven a megjelent bizottsági tagokat, megnyitja a közgyűlést.

Az országos törvényhatóság szerkesztőség az 1895. évi VIII—IX törvényczikket megküldi. Kihirdetnek.

Olvasatik a belügyminiszter körrendelete a községekre utalt fogyasztási, ital és italméresí adók kivétele tárgyában. Eredetben leveltárba helyezetik, másolatban pedig — tudomásul vétel végett — az alispánnak kiadatik.

A tárgysorozatot 3—4—5—6 pontjai egyszerűen tudomásul vétetvén, az alispán ajánlatára a me z o g a z a s á g i b i z o t t s á g b a bevalasztattak:

H-N a n a s r ó l: Csohány László polgármester, ifj. Nag Kálmán és Ujváry Ödön. H-B ö s z ó r m e n y b ő l: Somossy Bela polgármester, U. Szabó Mihály és id. Sívágy Gábor.

H-S z o b o s z l ó r ó l: Kovács Gyula polgármester, Adler Samu és G. Tóth Mihály. A n a d u d v a r i j á r á s b ó l: Nabráczy István főszoigabiró, Lukacs Dezső, Szolósy Imre és Fischbein Ignác.

A b-u j v á r o s i j á r á s b ó l: Ferenczy Elek főszoigabiró, gr. Degenfeld Imre Csák Gyula és Sinay Gábor.

A bizottság elnöke Rásó Gyula alispán lesz.

A tárgysorozat 8—9—10 pontjai szintén egyszerűen tudomásul vétetk.

A H.-Vamos-Percs község tulajdonát képező nagy-fülpői erdő kihasználása tárgyában, követtel eljárást az állandó választmány megemissitendőnek javasolja s újabb árverést kíván elrendelni.

Ferenczy Elek főszoigabiró előadja az árverés lefolyását, melyben a tisztelt Taffler Igúzcs ur és a még tiszteltebb Liedermann Mihály ur kinek furlangja kitanulhatatlan (a főszoigabiró ur szavai), a zárt ajánlatot tevők, egymásra licitáltak, ugy hogy a 7000 forint becslárt 9000 ftra vittek föl. Ferenczy Elek hosszasan beszélvén, az alispán figyelm-zteti,

hogy végezze be már beszédét, mire Ferenczy azzal válaszol, hogy annyit beszél, a mennyi neki tetszik. Beszède végén indítványozza, hogy az állandó választmány javaslata tétessék felre s hagyassék jóvá a község határozata. Rásó Gyula a községre nézve hátrányosnak tartja az eddigi eljárást s az állandó választmány javaslata elfogadásra ajánlja. Lukács Dezső kifogásolja, hogy a község határozatát egy idegen ember, kinek semmi köze nincsen az egész ügyhöz, megfellebbezte. Ebből az ügyből meg pör lehet s vigyázni kell, nehogy a perlekedésnek a község valjja kárát. Szóllósy János t. főügyész nem félti V. Percset, hogy a pert elve-zíti, mert a szerződést a törvényhatóság nem erősítette meg. U. Szabó Mihály a község tenykedését, midőn egyetleggy községi tag sem akadt, a ki megfellebbezte volna, nem semmisitené meg. A község határozatát helyben hagyja. Kérdi, hogy miután a fülpői pusztá Szabolcs-vármegyében fekszik, mi jögon szól bele a fülpői erdő letarolásába hajduvármegye? Fölvilágosítják, hogy teljes joggal szól bele, mert Szabolcs-vármegye atalalta ide az ügyet. Harcsarik Géza kijelenti, hogy az az erdő már nagy részben le van vágva, a cser megátvna fekszik a szabad ég alatt, így egy újabb árverés nem vezetne sikerre, sőt inkább kárral jérna, azért a község határozatra meg erősítendő. Fekete Sándor főjegyző az állandó választmány javaslata pártolja. Uzonnyi Peter ellenben a község határozatát respektálja. Kaszás Jozsef Fekete Sándornak egy a községi előjárásokra vonatkozó megjegyzését utasítja vissza. Az állandó választmány javaslata elvetendőnek tartja. Fekete Sándor kijelenti, hogy feltétlenül használta kifejezését, így tehát sértő szándéka nem volt.

A hosszavitanak szavazás vetelt végett az állandó választmány javaslata mellett csak 11-en szavaztak, míg a tulnyomó többség a mellett döntött, hogy a község határozata meg erősítendő, a Taffler Ignác és Gottlieb Mor felebbebbeze elvetendő.

Az alispán megbizatik, hogy a vármegye-haza udvarán egy jó ivó vizet szolgáltató kut furatasa tárgyában intézkedjék.

Zemplénvármegye a milléniumi ünnepek a kalmavál alakított nemzeti bandérium tárgyában hozott határozatát megküldvén, a közgyűlés elvileg hozzájárul a bandérium felállításának es-zmejéhez, megbizza az alispant, hogy kiserje figyelemmel e mozgalmat s annak idejében terjessze részletes javaslatot a közgyűlés elébe.

B.-Ujváros község képviselő-testületének azgn kérelmet, hogy a községi gyámpénztári tartalek alpból 4000 frt menedékház építésére átengedtesék: az állandó választmány nem tartja teljesíthetőnek. Többen szoltak e kérdéshez is s a többség elvetette az állandó választmány határozati javaslatát s engedélyezte a kért 4000 frt. E határozatot járvahagyás végett fölterjesztik a belügyminiszterhez.

Végül a vármegyei főszámvevő jelentéseit tárgyalta.

*** A Magyarországi** című fővárosi lap, melynek jelentékeny része van abban, — hogy az orsz. függetlenségi párt két árnnyalata közötti viszony elmérgesedett, csakhogy Eötvös Károlyon és Justh Gyulán üthessen egyet, azt a valótlanságot állítja, — hogy Eötvös urék pártbontól eljárása folytán a debreczeni III-ik kerületben, a mostani választás alkalmával, a függetlenségi párt részéről sokkal kevesebb szavazat adottot be, mint az előtt; holott mi éppen lapunk legutóbbi számában mutattuk ki, hogy most Bakonyira 53-al esett több szavazat, mint 1892-ben. Kár a valósat, személyes gyűlöletből, elferdíteni, mert ilyen eljárás csak az illető lap hitelét rontja.

*** A függetlenségi párt nyári táncvigalma** f. hó 23-án, azaz jövő vasárnap tartatik meg a »Margit-füldön». A mulatságra már minden előkészület meg van tette; a meghívók is szétküldettek s a ki tevédebből meghívót nem kapott volna, sziveskedjék az iránt a függetlenségi kör helyiségeben jelentkezni. A mulatság igen látogatottnak ígérkezik, maris nagy számú beletpti egy kelt el s minden valószínűség szerint nem marad mögötte e nyári mulatság téli táncvigalmainknak. Videkről is számosan készülnek e mulatságra, mely az idei nyári táncvigalmak közt ugy látogatottság, mint jó kedv tekintetében, bizonyára első helyre emelkedik.

*** Hortobágyi vásár.** A mezőrend-örség ertesiti, az érdekelteket, hogy a június hó 20-án a Hortobágyon tartandó marhavásárra a ragályos betegség miatt, a lovak nem boacsattanak.

*** Ismét templom betörés.** Csak kevés ideje annak, hogy eddig ismeretlen tettesek mind a négy ev. ref. templomba betörték, a nélkül azonban, hogy valami gazdag zalkmányra tehettek volna szert. Az éjjel hasonló eset történt: a pásti-közben levő orthodox izr. templomba, eddig ismeretlen tettesek, az ablakon keresztül betörték, a perseyi feltörésként tartalmat megfosztották. A rendörség intézkedett, hogy az elvetemedt goszvöket, kik az éj homályában elmenekültek, mind előbb kézrekerithesse.

*** Gyászjelentés** Mély fájdalomtól megtört szívvél tudatjuk a forró szeretett pártalnak jó férjnek, apának, testvérnek, vőnek sógorának és rokonnak néhai Polg. Molnár Albertnek folyó hó 16-án esteli $\frac{1}{4}$ 7 órakor

életének 45-ik, boldoban, hosszás, súlyos gyászosa elhunytát. temei folyó hó 18-án Kádás-utca 1858. a egyház szerartatása tartandó gyászima metében örök nyugalom tisztesség teltele rok ömerőseinket szomi Debreczen. 1895. máj. Özv. Polg. Molnár A. András, Zsuzsika, Es gyermekeivel. Testv. József és gyermekei: Sára és gyermekei: zsebbel. An ós: O. Aidas és béke porán

*** Figyelme** A katonai ügyosztály szülőket, kiknek fiait, hogy azok tartozdok mielőbb bejelentsek, törvény szigorával

*** Utóállítás** folyó hó 20-án póts tak figyelmeztetnek, mivel ellenkező eset tettenit.

*** Eljegyzés** földbírtokos eljegye assonyot, Dmötör leányat.

*** Az iparos** életre-velő egyete, tánczvigalmat rendez git-füld diszterme különösen az iparos mal képviselve, de a kitűnő ézei is, a reg

*** Körendel** ben. Földmivelésügyi III. szám. Valamennyi év május 27-én deiletem kiegesztéses tóság, hogy minél na leg közhírre, a 36 §-a értelmében e kes fővárosi területé czéljából, valamint állítás vegt leendő behajtását, — tova tiltom. — Erről a tó vással értesitem, hogy ha leveleknk Budgyabbi rendeletmíg figyelmeztesse az e rendeletem ellenére sertés szállítványok értelmében elfognak 1895 június hó 16. Miklós Ördön mk. a

*** Virtuskod** Az éjjel Barta Józzei Gábor kömvés kut-utczán megletma rendőrt és ütlegelni r. kaptány szigorua garázda legényt.

*** Dalostély** egyesületének dalkor érdeklősé mellett te git-füld diszterme volt s a karmestert is előadást. Elis Jenő vendégét, ki rokkal emelte a vig végeztével Racz Károlyt. Jelen György Jánosné, Ege Lajosné, Kovacs Laj. Nady Rezsőné, Gatt Lajosné, Baitner Gy. Moldoványi Ignácze sy Lajosné, özv. G. n y o k: György Ida, nyi Ilonka, Egressy vács Szeréna, Szabo Gőnczy nővérek, Ganovszky Gizella, s. za, Osvarh Banka, lin, Gulács Irén. stb.

*** 82 üveg s** panos-utcai korcsma vette, hogy szerkészt nem látott érték. Veg Gonda Ju'csa es

*** Kinevezés** ügyész Asztalos Dávid már-németi és Dezsó vényeszi ki fogházórua fizetési osztály legnevezte ki.

*** Ezredgy** fog tartatik városi Nagyváradról most megérkezik a 39. gyszázada. Az első és tiszti, hét főtiszt és naság e hó 20-án tzenben.

*** Megvan az ok** — Vigyázz barát ra mondom, hogy ma egy hordó. — Ne csodálko töltsd én is az időmet

